

15. 10. 2014

Projekt

Uchwała Nr .....
Rady Miasta Lublin

z dnia .....

**w sprawie zamiaru wzniesienia Pomnika poświęconego Pamięci Milionów Ofiar
Wielkiego Głodu na Ukrainie w latach 1932 – 1933**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 13 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r., poz 594 z późn. zm.) w związku z § 3, § 7 i § 8 ust. 2 uchwały Nr 775/XXXI/2013 Rady Miasta Lublin z dnia 23 maja 2013 roku w sprawie zasad wznoszenia pomników na terenie Miasta Lublin (Dz. Urz. Woj. Lubelskiego poz. 2925) - Rada Miasta Lublin uchwała, co następuje:

§ 1

Wyraża się zamiar wzniesienia Pomnika poświęconego Pamięci Milionów Ofiar Wielkiego Głodu na Ukrainie w latach 1932 – 1933 – zwanego dalej „Pomnikiem”.

§ 2

Lokalizację oraz wizualizację projektu Pomnika zawierają odpowiednio Załączniki Nr 1 i 2 do niniejszej uchwały.

§ 3

Odstępuje się od wyboru projektu Pomnika w drodze konkursu.

§ 4

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Lublin.

§ 5

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Prezydent Miasta Lublin

dr Krzysztof Żuk

Przewodniczący Rady Miasta Lublin

Piotr Kowalczyk

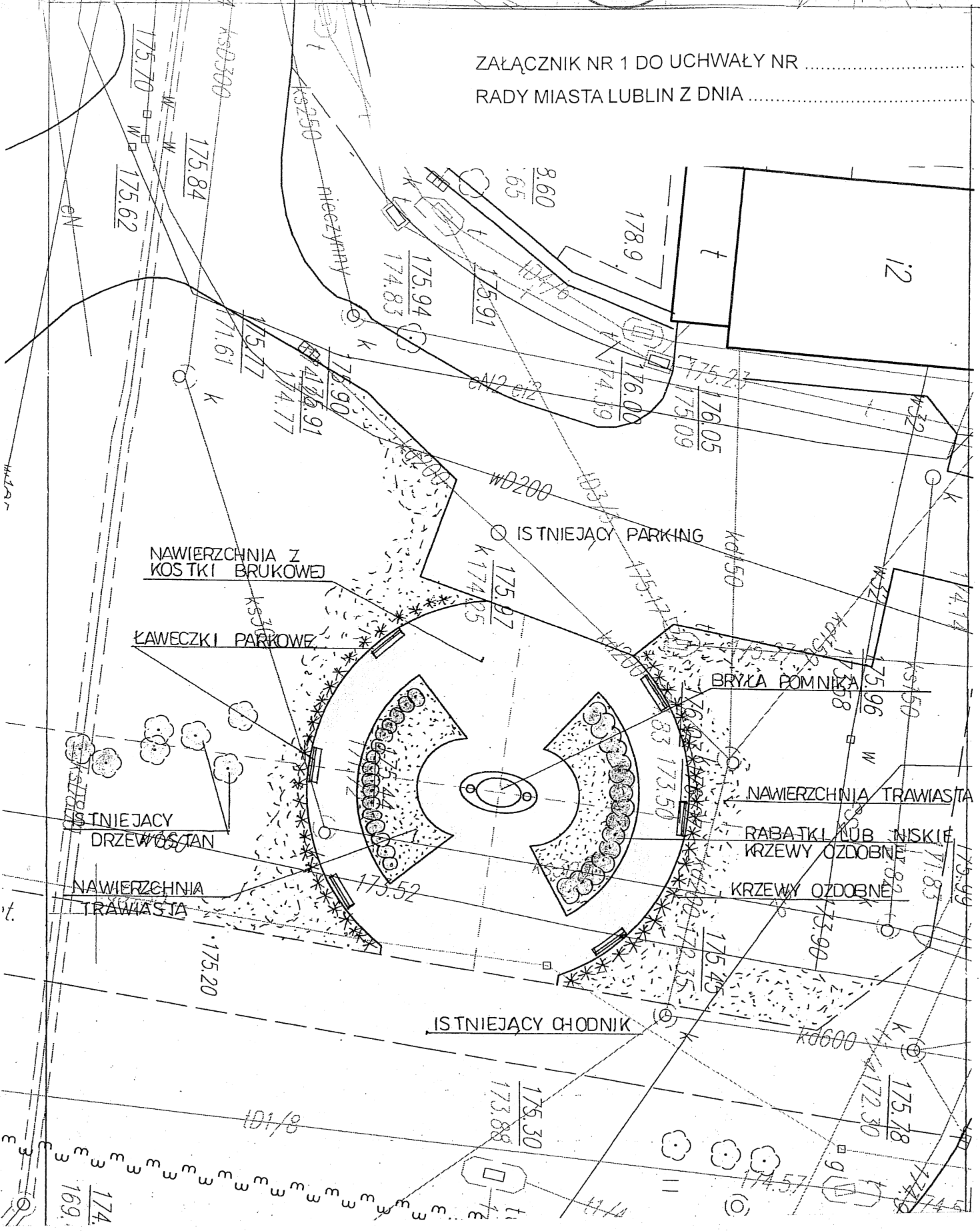
ZASTĘPCA DYREKTORA
Wydziału Architektury i Budownictwa

mgr inż. arch. Beata Malicka-Ząbek

Zbigniew Dubiel

radca prawny

ZAŁĄCZNIK NR 1 DO UCHWAŁY NR .....
RADY MIASTA LUBLIN Z DNIA .....

ZAŁĄCZNIK NR 2 DO UCHWAŁY NR .....
RADY MIASTA LUBLIN Z DNIA .....

WIZUALIZACJA LOKALIZACJI PROJEKTOWANEGO POMNIKA

Uzasadnienie

Projekt uchwały dotyczy zamiaru wzniesienia Pomnika poświęconego Pamięci Milionów Ofiar Wielkiego Głodu na Ukrainie w latach 1932 – 1933.

Do Prezydenta Miasta Lublin stosowne pisma w tym zakresie skierowało Stowarzyszenie „Wspólne Korzenie” z siedzibą w Lublinie, które chce wnieść taki pomnik i zwróciło się o wniesienie przez Prezydenta Miasta Lublin stosownego projektu uchwały pod obrady Rady Miasta Lublin.

Proponowany przez inicjatorów wzniesienia pomnika napis na pomniku brzmi:

„Pamięci Milionów Ofiar Wielkiego Głodu (Hołodomoru) na Ukrainie 1932-1933 – Ukraińców, a także Polaków i innych Narodów, którzy stracili życie w wyniku zbrodni ludobójstwa dokonanej przez reżim sowiecki – Mieszkańcy Lublina”.

Powyższy napis będzie umieszczony na pomniku także w języku ukraińskim.

Wniosek ma poparcie Konsula Generalnego Ukrainy w Polsce. Pomnik zostanie sfinansowany ze środków pozyskanych przez Stowarzyszenie „Wspólne Korzenie” z siedzibą w Lublinie.

Jednocześnie zasadnym jest odstąpienie od wyboru projektu pomnika w drodze konkursu z uwagi na fakt, iż inicjatorzy wzniesienia pomnika posiadają już taki projekt i był on przedmiotem obrad Zespołu do spraw wznoszenia pomników na terenie Miasta Lublin.

Prezydent Miasta Lublin

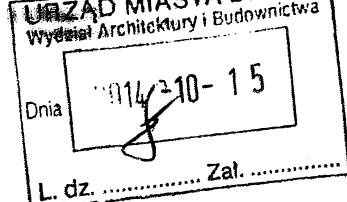
dr Krzysztof Żuk

ZASTĘPCA DYREKTORA
Wydziału Architektury i Budownictwa

mgr inż. arch. Beata Malicka-Ząbek

Hubert Dąbiel

radca prawny

OPINIA

Zespołu ds. wznoszenia pomników na terenie Miasta Lublin dotycząca wniosku Stowarzyszenia Wspólne Korzenie wzniesienia Pomnika poświęconego Milionom Ofiar Wielkiego Głodu na Ukrainie w latach 1932- 33.

Zespół, składający się z 7 upoważnionych przedstawicieli, powołanych zgodnie z Zarządzeniem Prezydenta Miasta Lublin, oraz korzystający z opinii 2 wspierających osób będących rzeźbiarzami, po zapoznaniu się z wnioskiem Stowarzyszenia Wspólne Korzenie z koncepcją głazu upamiętniającego **miliony ofiar Wielkiego Głodu na Ukrainie w latach 1932-33** jednogłośnie popiera inicjatywę wzniesienia **pomnika**. Zespół również jednogłośnie uważa za zasadne usytuowanie **pomnika** w proponowanym rejonie, w pobliżu cerkwi św. Mikołaja. Jednocześnie ponownie jednogłośnie podkreśla, że przedstawiony obiekt nie jest **pomnikiem**, a **głazem** upamiętniającym ofiary, traktowanym, jako forma tymczasowa, będąca zapowiedzią powstającego w przyszłości **pomnika**.

Wskazuje także rozważenie innej orientacji **pomnika** (nie na osi cerkwi, którą oddziela obecnie parking) oraz odpowiedniego usytuowania względem zamku (np. bliżej tej historycznej budowli). Należy zwrócić uwagę na brak możliwości pełnej refleksji i zadumy pośród ruchliwej ulicy i w pobliżu parkingu dzielącego cerkiew od skweru. Wskazane jest także ożywienie tej martwej przestrzeni poprzez wprowadzenie: elementów zieleni, alejek i małej architektury w postaci ławek. Dzięki temu przestrzeń ta może stać się miejscem użytkowanym przez np. przez pieszych, co jest zgodne ze strategią miasta.

Jednocześnie podkreśla, że **głaz** będzie dominantą organizującą daną przestrzeń i ze względu na swój symboliczny ładunek w tej formie może pozostać tylko tymczasowo, do czasu wzniesienia **pomnika** – o rzeźbiarskiej formie, współgrającej z wspomnianą przestrzenią i otaczającymi ją budynkami. Jest to istotne także ze względu na fakt, że **pomnik** będzie oglądany przez wiele osób z okien samochodów i w związku z tym powinien stać się **pomnikiem** „mówiącym”, ponieważ obecny **głaz** będzie dla nich słabo widoczny i dodatkowo niejasny w odbiorze.

Stworzenie **pomnika** o odpowiedniej, rzeźbiarskiej formie będzie znakomitą odniesieniem do tradycji tego rodzaju pomników na Ukrainie – które ze względu na swą wagę są wznoszone najczęściej w formie figuralnej lub w połączeniu z formą architektoniczną. Znakomitą wzorem jest także pomnik Ofiar Wielkiego Głodu w Krakowie, który jest także rozwiązaniem wykorzystującym figurację zintegrowaną z murem cerkwi (figura na ścianie oraz róża na postumencie).

Zespół zwraca także uwagę na ponowne przemyślenie i redakcję tekstu mającego się znaleźć na **głazie**. Użycie słów: : „Ukraińców, a także Polaków i innych Narodów” – może być krzywdzące dla Polaków. W obliczu

historycznych przekłamań nie znamy ilości ofiar po stronie polskiej, w związku z tym korzystniejszy jest zapis „oraz Polaków”.

Ponadto zespół zwraca uwagę na fakt przygotowywania projektu dla Podzamcza, co całkowicie zmieni otaczający krajobraz i wskazuje, że pomnik powinien być także w przyszłości do niego dostosowany.

Prosimy także, o uważniejsze przestudiowanie materiałów – dołączonych do wglądu. Po pierwsze nie funkcjonuje jednolita nazwa **pomnika**, która stanie się kapitałem o treści symbolicznej np. Pomnik Ofiar Głodu, Pomnik Pamięci Ofiar Wielkiego Głodu, Pomnik Milionów Ofiar Wielkiego Głodu itd. Dodatkowo zastanawiający jest fakt odpowiedniego kształtu dla postumentu-posadowienia **głazu**, który raz przyjmuje formę elipsy innym razem prostokąta.

Na koniec zespół dysponując odpowiednimi kwalifikacjami (architekci, urbaniści, rzeźbiarze, konserwatorzy, historycy sztuki) proponuje udzielenie wszelkiej pomocy merytorycznej, na każdym etapie prac - inicjatorom cennej inicjatywy, jaką jest wzniesienie **pomnika**.

W imieniu Zespołu
Przewodnicząca Zespołu

Paulina Zarębska-Denysiuk

